בס"ד

פרשת תולדות

שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

בית הכנסת מוסאיוף

הסודות להצלחה שלך

www.yoursuccesstoolbox.com

▶ לצפייה בשיעור המלא ביוטיוב

תוכן העניינים

וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק... (בראשית כה, יט) 3

וַיְהִי יִצְחָק בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה... (בראשית כה, כ) 3

בָּקַחְתּוֹ אֶת-רִבְקָה בַּת-בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי... (בראשית כה, כ) 4

וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַהשם לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ... (בראשית כה, כא) 5

וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַהשם לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ... (בראשית כה, כא) 6

וַיֹּאמֶר השם לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם... (בראשית כה, כג) 7

וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים בְּקִרְבָּהּ... (בראשית כה, כב) 8

לדרש את השם (בראשית כה, כב) 9

וַיֹּאמֶר השם לָהּ שְׁנֵי גוֹיִם... (בראשית כה, כג) 11

וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ... (בראשית כה, כז) 13

וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד... (בראשית כה, כז) 14

וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד... (בראשית כה, כז–כח) 14

וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא... (בראשית כו, יב) 15

עֵקֶב אֲשֶׁר-שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי... (בראשית כו, ה) 16

וידו אוחזת בעקב עשיו (בראשית כה, כו) 16

ויגדל האיש וילך הלוך וגדל... (בראשית כו, יג) 17

אִם-תַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ רָעָה... (בראשית כו, כט) 18

וירח את ריח בגדיו ויברכהו (בראשית כז, כז) 19

ויחרד יצחק חרדה גדולה מאד (בראשית כז, לג) 20

כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו אֶת-דִּבְרֵי אָבִיו... (בראשית כז, לד–לו) 20

הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו (בראשית כז, כב) 21

וירח את ריח בגדיו (בראשית כז, כז) 21

ברכת הרב וסיום 22

לצפייה בשיעור המלא ביוטיוב

סרקו את הקוד או לחצו כאן

youtube.com/watch?v=Rno4aY3CIF4

בס"ד

פרשת תולדות

שיעורו של הגאון רבי בן ציון מוצפי שליט"א

> וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת יִצְחָק, בֶּן-אַבְרָהָם: אַבְרָהָם, הוֹלִיד אֶת-יִצְחָק.
>
> בראשית כה, יט

◆ מדוע פעמיים יצחק ?

"שהיו ליצני הדור אומרים שמאבימלך נתעברה שרה". כשהיתה שרה עם אברהם לא התעברה. אחרי שהיתה אצל אבימלך, ואברהם התפלל עליו, התעברה שרה. המתפלל על חברו וצריך לאותו הדבר נענה תחילה. מה עשה הקב"ה ? עשה את צורתו של יצחק אבינו כצורתו של אברהם אבינו. ה"חידושי הרי"ם" כותב, אילו ליצנים ? אילו רשעים. מוציאי שם רע. אלא שהם בעצמם ידעו שזה שקר והיו מתלוצצים, לכן כתב "ליצני הדור". הם לא האמינו בזה, רצו לספר "כאילו" בדיחה על חשבון שרה אימנו.

> וַיְהִי יִצְחָק, בֶּן-אַרְבָּעִים שָׁנָה, בְּקַחְתּוֹ אֶת-רִבְקָה
>
> בראשית כה, כ

יש פעמיים בתנ"ך המילה "בקחתו". פעם אחת כאן ופעם שניה בספר ירמיה פרק מ'. שם כתוב "בקחתו אותו והוא אסור באזיקים". שמו אותו באזיקים ולקחו אותו. אומר המדרש, שאדם צריך לדעת שעד שהוא התחתן הוא ציפור דרור, אבל ברגע שהוא נשא אישה, תזכור את הפסוק: "בקחתו אותו והוא אסור באזיקים". כמו שאמרה הגמרא, מתי צריך ללמוד תורה ? לפני הנישואים. למה ? אחרי הנישואים, "רחיים בצווארו". יש עליו עול של אישה וילדים. איך יעסוק בתורה ? רבינו חיים פלאג'י מקשה, כיצד אפשר לאמר שאחרי הנישואים אי אפשר ללמוד תורה ? הרי

כתוב במסכת יבמות, "כל השרוי בלא אישה שרוי בלא תורה, בלא ברכה, בלא חומה, בלא שמחה, בלא שלום". אז יתחתן ויהיה רחיים על צווארו ויעסוק בתורה ? הוא תירץ תירוץ נפלא מאד: עיקר התורה שאדם לומד זה כשהוא רווק, אבל זה לא תורה שלו, כי זה עדיין לא נרשם על שמו. ביום שהוא ישא אישה אז התורה שהוא למד רטרואקטיבית תירשם על שמו.

הגמרא אומרת, שיצחק הביא את רבקה לאוהל אמו כשהיתה בגיל 3. כשהביא יצחק את רבקה לאוהל שרה חזר הענן, חזרה הברכה בעיסה והנר היה דולק מערב שבת לערב שבת. הזוהר הקדוש אומר, שרבקה היא נשמת שרה אימנו ולכן רבקה נולדה בדיוק עם פטירת שרה אימנו. ממה נפטרה שרה ? השטן בא להקניט אותה והיא פחדה. ממה היא פחדה ? שרה היא חוה. חוה הביאה מוות לעולם. שרה פחדה שעוד פעם בא השטן להעניש אותה או לקחת את נשמתה. אז פרחה נשמתה. מייד באה נשמתה ברבקה אימנו.

10 שנים היתה רבקה עקרה. יצחק המתין לרבקה 10 שנים. מכאן למדנו הלכה: נשא אישה ושהה עמה 10 שנים ולא ילדה חייב לגרשה. מפני שעד 10 שנים יכול להמתין. יותר מזה לא.

> בְּקַחְתּוֹ אֶת-רִבְקָה בַּת-בְּתוּאֵל הָאֲרַמִּי, מִפַּדַּן אֲרָם–אֲחוֹת לָבָן הָאֲרַמִּי, לוֹ לְאִשָּׁה.
>
> בראשית כה, כ

◆ מה נכנס פה "לבן" ?

אומר המדרש, שלוש פעמים בתנ"ך מוזכר על אישה שנשאו אותה ומי היה אח שלה. מקום אחד, "וילך עשיו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל אחות נביות על נשיו לו לאישה." למה שמה "מחלת" ? הנושא אישה נמחלים לו עוונותיו. מקום שלישי, אהרון הכהן, לקח את אלישבע בת עמינדב, אחות נחשון לו לאישה.

למה אחות נחשון ? הגמרא דרשה על כל מקרה משהו שונה. למה מצוין אחות נביות ? על אחות נביות, הגמרא אומרת שישמעאל מת מ"הארת" עשיו (לשון שגיא נאור) שהגיע לקחת את מחלת. אז מי השיא את הכלה ? את מחלת ? נביות אחיה. באחות נחשון למה כתוב אחות נחשון ? הגמרא אומרת, מכאן שמי שנושא אישה יבדוק באחיה, כי רב הבנים יוצאים לאחי האם. למה אחי האם ? כי הבנים משגעים את האמא והיא שולחת אותם לאחיה. אם אח שלה אח כשר אז כשהם אצלו הם אוכלים כשר ולומדים הנהגות טובות. אבל אם אח שלה הוא לא כשר אז הם אוכלים לא כשר ולומדים הנהגות לא טובות.

מה הכתוב בא לאמר כשציין "אחות לבן הארמי" ? שרבקה היתה צדקת. אפילו שהיה לה אבא רשע, אימה גם רשעית (כי צדיק מזווגין לו צדקת ורשע מזווגין לו רשעית) ואח רשע היא היתה צדקת.

> וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַהשם לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ, כִּי עֲקָרָה הִוא; וַיֵּעָתֶר לוֹ השם, וַתַּהַר רִבְקָה אִשְׁתּוֹ.
>
> בראשית כה, כא

למה "ויעתר לו" ולא "לה" ?

הגמרא אמרה, ורש"י הביא את זה, שאינה דומה תפילת "צדיק בן צדיק" לתפילת צדיק בן רשע. אביו של יצחק אבינו הוא אברהם אבינו, צדיק. בתואל הוא אביה של רבקה. עוד סבא כזה ואבדנו. שואל הרא"ש, רבינו אשר בן רבי יחיאל, עליו השלום, מה הקב"ה לא שומע כלים שבורים ? הוא שומע רק כלים שלמים ? אם יש לנו אדם שהוא בעל ייסורים עד רבה נעלה אותו שהוא יהיה חזן. ואם יש אדם שהוא בעל תשובה, יש לו מעלה. מה המעלה שלו ? שאם עולה צדיק להתפלל על הציבור עומד השטן ומקטרג. בפרנקפורט היית ? בלוס אנג'לס היית ? היית בכדורגל ? אכלת ושתית במועדונים ? לא ! אתה צדיק נולדת צדיק, גדלת בבית של צדיקים, מהבית לישיבה, מהישיבה לבית הכנסת ומשם הביתה. מה ראית בעולם שאתה יכול כעת

לעמוד ולבקש רחמים ? נראה אותך כעת עומד מול היצר הרע. כשעומד להתפלל בעל תשובה שהיה קודם בצד השני, שחטא ואחרי זה התגבר על יצרו, ועודו בכוחו גרש את היצר מעליו, גער ביצרו והתגבר, על זה השטן לא יכול. לא יכול עליו. אז מה זה שאינה דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע ?

הגאון הרב חיד"א, עליו השלום, מביא את קושיית הרא"ש ותרץ אותה.

התירוץ הוא שיש הבדל בין יחיד לרבים.

במקרה של "תפילת יחיד שמתפלל על יחיד" עדיפה תפילת "צדיק בן צדיק" על תפילת "צדיק בן רשע". אבל "ציבור" שצריכים תפילה, התפילה של ה"צדיק בן רשע" גבוהה יותר. התפילה שלו עולה יותר.

> וַיֶּעְתַּר יִצְחָק לַהשם לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ, כִּי עֲקָרָה הִוא
>
> בראשית כה, כא

◆ מה פירוש "ויעתר" ?

הגמרא אומרת, ויעתר לשון עשיר. "עתיר נכסים" פירושו עשיר. העשיר מה מבקש כל הזמן ? כסף. העני מה מבקש כל היום ? ילדים. העתיר שותה הרבה מים ומברך "בורא נפשות רבות", אז הקב"ה נותן לו ילדים. העשיר אוכל הרבה "מזונות" ומברך על המחיה ועל הכלכלה. אז הקב"ה נותן לו מחיה וכלכלה. יצחק אבינו היה עשיר, כסף הוא לא היה צריך. הוא מבקש בנים. תן לי בנים.

הרב צמח דוד מסאלוניקי עליו השלום, כותב "אברהם הוליד את יצחק" מה זה הוליד ? יש פסוק אחר שבו כתוב "ילד את מתושאל". למה כאן "ילד" ואצל אברהם "הוליד" ? כמו שהיה אברהם היה יצחק. אותם מידות שהיו לאברהם היו ליצחק. אברהם אבינו היה גדול בענווה. מה הוא אמר לקב"ה ? אברהם אמר, "... ואנוכי עפר ואפר". אמר לו הקב"ה, אתה אומר שאתה עפר ואפר, על זה תקבל

שתי מתנות בשתי מצוות: על העפר "מצוות כיסוי הדם" ו"עפר סוטה" ועל ה"אפר" תקבל מצוות "אפר פרה אדומה". מה מצווה בעפר סוטה ? אם האישה לא חטאה ולא היה להם "שלום בית" אחרי שהביא אותה אל הכהן היה להם שלום בית, ואם היתה עקרה היתה יולדת, ואם היתה יולדת שחורים היתה יולדת לבנים, ואם היתה יולדת חולים היתה יולדת בריאים.

> וַיֹּאמֶר השם לָהּ, שְׁנֵי גֹיִים בְּבִטְנֵךְ, וּשְׁנֵי לְאֻמִּים, מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ; וּלְאֹם מִלְאֹם יֶאֱמָץ, וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר.
>
> בראשית כה, כג

רש"י אמר, שני גויים, "גיים" כתיב. מה זה "גיים" ? זה אנטונינוס ורבי, שלא פסק משולחנם לא צנון ולא חזרת, לא בימות החמה ולא בימות הגשמים. מה זה גוי ? עם. "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". "ויהי שם גוי עצום ורב". למה כתוב "גיים" ? הרב חיד"א אמר שני גויים בבטנך יוצא גימטריא 506. "אנטונינוס ורבי" אותה גימטריא 506.

מה זה "לא צנון ולא חזרת" ? מה מיוחד בצנון וחזרת ? למה לא אמרו "לא ארטישוק ולא קולורבי " ? הצנון גדל בחרף. היום בגלל האוטומציה יש צנוניות כל השנה. חזרת, היא חסה, כך כתוב במשנה במסכת פסחים. לא נכון שהחזרת זה האדום שמוכרים במעדניות.

חזרת אוכלים לפני הארוחה כדי לפתוח את התיאבון. כך היו רגילים בזמן הגמרא. אחרי שסיים לאכול, בסיום הארוחה אוכלים צנון מכיוון שזה מפרק את השומנים שנאכלו בארוחה. אז חזרת לפני הארוחה וצנון אחרי הארוחה. אנטונינוס ורבינו הקדוש היו עשירים. אז מה אתה אומר שעל שלחנם לא מש הצנון והחזרת ? תגיד שלא מש משולחנם סטיק אנטריקוט, דג לוקוס....

המיוחד הוא שאף על פי שהאוכל שלהם היה משובח, לפתוח את התיאבון היו אוכלים חזרת, ולפרק את השומנים היו אוכלים צנון. זה פירוש אחד.

פירוש נוסף, בא ללמד על התורה הקדושה. ידוע שאנטונינוס התגייר בסתר. כל יום היה הולך מהארמון שלו עד ביתו של רבינו הקדוש בציפורי דרך המנהרה. הוא היה לומד תורה יחד עם רבינו הקדוש. הגמרא אומרת שרבינו היה צריך לעלות למיטה, אנטונינוס היה מתכופף ואומר לרבינו, תעלה עלי בתור מדרגה. אמר לו רבי, לא. אסור אתה מלך. ענה לו אנטונינוס, "מי יתנני תחת כפות רגליך בגן עדן". יש תורה שהיא בבחינת "צנון" ויש תורה שהיא בבחינת "חזרת". צנון, בא להגיד לך שלומדים סודות התורה. למה ? כי הצנון הוא נסתר. אתה רק רואה את הירק מלמעלה. החזרת היא צומחת בחוץ והשורש שלה למטה, זה בא ללמד על תורה הנגלה. צנון הוא מטבעו קר, החזרת מטבעה חמה. יש לימוד תורה של הלכות פסוקות, לא צריך להתייגע ולהזיע, לא צריך להקשות ולתרץ, הלכה פסוקה, זה בבחינת "צנון". יש סוגיות קשות מאד וצריך להתפלפל ולהתיגע ולהזיע עד שאני מגיע ללימוד הזה, זה בחינת "חזרת". אז היו לומדים גם בחינת "צנון" וגם בחינת "חזרת". "לא פסק מעל שולחנם" מה זה שולחנם ? שולחן של תורה.

> וַיִּתְרֹצְצוּ הַבָּנִים, בְּקִרְבָּהּ, וַתֹּאמֶר אִם-כֵּן, לָמָּה זֶּה אָנֹכִי; וַתֵּלֶךְ, לִדְרֹשׁ אֶת-הַשֵּׁם.
>
> בראשית כה, כב

ספר חסידים אומר שהיא פחדה משני דברים. או שאותו בן רוצה לצאת גם כשהיא עוברת לייד מגרש כדורגל וגם כשהיא עוברת לייד בתי כנסת. אז איזה בן זה ? פעם רוצה עולם הזה ? פעם רוצה עולם הבא ? היתה חמותי שרה אימנו, הביאה את יצחק. והגר הביאה את ישמעאל. הגר לבד ושרה לבד. למה אני צריכה להביא בן אחד שיהיה בו כלאיים. הפירוש השני, הוא שהיא ידעה שהם שניים, שיש לה תאומים ואחד טוב ואחד רע, ומכיוון שהם יגדלו ביחד אז הרע יקלקל את הטוב.

לדרש את השם

בראשית כה, כב

הגמרא אומרת, שנחמיה האמסוני היה דורש כל "אתים" שבתורה: כבד **את** אביך **ואת** אימך. "את" בא לרבות אחיך הגדול. ו"את אימך" "לרבות אחותך הגדולה". כל מה שכתוב "את" בא להוסיף. כשהגיע ל "את השם אלוקיך תירא", שאל, מה יש לרבות לקב"ה ? "ואהבת את השם אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". מה שייך להגיד "את" ? עד שבא רבי עקיבא ולימד ש"את" כאן זה "לרבות תלמידי חכמים". מכאן שהוקש כבוד החכם מכבוד השם יתברך. אז יש מצווה לאהוב לתלמיד חכם ויש מצווה לירא מתלמיד חכם. יראת הרוממות. רבקה אומרת "**וַתֹּאמֶר אִם-כֵּן, לָמָּה זֶּה אָנֹכִי;**" מי זוכה לבן צדיק ? הגמרא במסכת שבת אומרת "מי שזהיר בנרות שבת". מי שאוהב חכמים יש לו בנים חכמים. מי שמכבד חכמים יש לו חתנים חכמים. מי שירא מחכמים, אז הוא עצמו יהיה חכם. אז רבקה שואלת, הרי אני אוהבת תלמידי חכמים "אם כן למה זה אנוכי" ? ותלך לדרוש את השם. אז היא הלכה לבית מדרש של שם ועבר לשאול מה קרה פה.

רש"י כותב, "...כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר, יעקב רץ ומפרכס לצאת, עוברת על פתחי עבודת אלילים, עשיו מפרכס לצאת". למה כתוב "**פתחי**" ? אומר הרמב"ן פירוש נפלא מאד. ה**מפתח** ביד האישה. להראותך שחינוך הילדים תלוי באישה. האם יברכו או לא ? תלוי באישה. האם ילכו לבית המדרש או לא תלוי באישה. האם יתפללו או לא יתפללו ? המפתח ביד של האישה. על זה אמרה הגמרא, שכבר מהבטן אפשר לדעת. על זה אמרה הגמרא, שהיה מעשה עם אימו של רבי יוחנן שהריחה ריח של אוכל ביום הכיפורים. אם היה יום הכיפורים ורצתה לאכול לוחשים לה באוזן שיום הכיפורים היום. אם נרגעה מה טוב. אם לא נרגעה מותר להאכיל אותה ב"שיעורים" משום סכנה. אימו של רבי יוחנן הריחה ובאו ואמרו לרבי. אמר להם תלחשו לה באוזן שישמע העובר. לחשו לה ונרגעה. נולד רבי יוחנן. קראו עליו, "בטרם אצורך בבטן ידעתיך". היה מעשה נוסף שאישה

אחת הריחה ובקשה לאכול ביום הכיפורים. באו לרבי יוחנן, אמר להם תלחשו לה באוזן. לחשו ולא עזר. פעם שניה לחשו לא עזר. לחשו באוזן השניה לא עזר. רמקול לא עזר. עד שאכלה. יצא ממנה רשע, שבתאי אציר פרא. השבתאי הזה היה קונה פירות, יוצר מחסור בשוק, המחירים היו קופצים, ואז היה מוציא את הפירות למכירה במחירים מופקעים. קראו עליו "זורו רשעים מרחם".

רבי יהונתן אייבשיץ שאל שאלה חשובה. כשעוברים ליד מלחה ויש משחק כדורגל אז עשיו הרשע רוצה לצאת. אז למה הוא לא יוצא ? אם אני אצא מי יפריע ליעקב ללמוד תורה ? אז כדי להפריע ליעקב ללמוד תורה הוא לא יוצא. תראה כמה הרשעים הם רשעים. כשעוברת ליד בית מדרש יעקב רוצה לצאת. אבל למה בכלל הוא רוצה לצאת ? הגמרא במסכת נידה דף ל"א אומרת "זכרתי ימים מקדם בהילו נרו עלי ראשי" (איוב). נר דולק על ראש העובר במעי אימו, ראשו בין ברכיו, רגליו מונחות על עקבותיו, והוא כולו עגול ככדור, ושותה דרך הטבור, פיו סתום, עיניו סגורות, והוא נהנה ורואה מסוף העולם ועד סופו. ואין לך ימים שהאדם במנוחה כמו הימים האלה. "מי יתנני כירחי קדם שנות עולמים". מי זה ירחי קדם ? איפה יש ימים שהם ירחים ? ירחים זה חודשים. תשעת חודשי ההיריון. המלאך מלמדו תורה, כשבא לצאת "סוטרו על פיו" ועושה לו את הפס שיש בשפה העליונה. ומשכחו את התורה. מדוע מלמדו ואח"כ משכח ? כדי שהאדם יעמול על לימוד התורה. שואל רבי יהונתן, למה יעקב רוצה לצאת ? יש לו מלאך שמלמד אותו תורה. התשובה היא, עם שכן רשע כמו עשיו אני מוכן לוותר על המלאך. הרחק משכן רע.

וַיֹּאמֶר הַשֵּׁם לָהּ, שְׁנֵי גוֹיִם בְּבִטְנֵךְ, וּשְׁנֵי לְאֻמִּים, מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ; וּלְאֹם מִלְאֹם יֵאָמֵץ, וְרַב יַעֲבֹד צָעִיר.

בראשית כה, כג

למה "ממעייך" ?

הכל תלוי במעיים. יעקב אבינו מה היה לו במעיים ? תורה. "תורתך בתוך מעי". עשיו מה היה לו במעיים ? (יהונתן בן עוזיאל אומר שעשיו נולד עם ציפורניים ושיער ארוך כמו אחד בגיל 18, לכן שמו עשיו, עשוי. יעקב היה עקב. הוא לקח לעשיו את היוד-האות האחרונה של עשוי- ונעשה יעקב. לעתיד יעקב יקח לו את ה"ויו" וישאר עש. לכן כתוב, "הן כולם כבגד יבלו עש יאכלם") "בטן רשעים תחסר". "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" אתה ראית עדשים אדומים ? אין. אתה יכול לקנות עדשים אדומים, אתה שם אותם במים הם הופכים להיות אפורים חומים. כשעשיו אמר "הלעיטני נא מן האדום האדום הזה" הוא לא היה יכול לחכות שיעקב יבשל אותם. הוא אמר לו אני אפתח את הגרון ואתה תשפוך לתוכו. הגמרא אומרת הוא אדום וארצו אדומה והדגל שלהם אדום והים שלהם אדום. ה' יצילנו.

אומר הרמ"ק, רבי משה קורדיבירו, עליו השלום, בספרו פרדס רימונים, בשער הגוונים, קיימים שלושה גוונים מרכזיים. האדום ניתן לעשיו. לכן כל מדינות אירופה ואמריקה יש בדגל שלהם אדום. הם אוהבים אדום. האדום דין. הישמעאלים ירוק. לכן האירנים הולכים עם מצנפות ירוקות. ישראל תכלת. לכן צוותה התורה על פתיל כנף תכלת. וכן הכהן, היה לו פתיל תכלת, מעיל תכלת, הציץ קשור בחוט תכלת. למה תכלת ? מלשון תכלית. לכן השמיים צבעם תכלת. לנו יש גן עדן, לנו יש עולם הבא. לכן הצבע התכלת שייך לעם ישראל. מהו סוד התכלת ? התכלת הוא נגד עין הרע. מי שחושש על הילד שלו מעין הרע ילביש אותו בגד בצבע תכלת. מה ענין של התכלת ? הוא מסמא את עיני החיצונים. עוקר אותם מהעולם. תשאל מסגר, הוא מדליק אש. יש אש אדומה. יש אש צהובה, עד שהאש לא נעשית תכלת היא לא מעקמת את הברזל. ולמה שמה תכלת ? מכיוון שהיא מכלה. תדליק גפרור מה אתה רואה ? למעלה עשן שחור, מתחתיו, אש אדומה צהובה וצמוד לעץ הגפרור אש תכלת. האש הזו מכלה את הגפרור ומעבירה את האש לגוונים האחרים. זהו רמז לשכינה הקדושה. עליה נאמר, "לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצוותך מאד."

> **וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים, וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד, אִישׁ שָׂדֶה; וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, יֹשֵׁב אֹהָלִים.**
>
> בראשית כה, כז

אמר רבי יהודה, "חייב אדם לטפל בבנו עד 13 שנה, מכאן ואלך צריך שיאמר, ברוך שפטרני מעולו של זה." לפי זה, ויגדלו, גיל 13. אבל החשבון לא מסתדר. ביום זה נפטר אברהם אבינו. ביום שנפטר אברהם אבינו הם לא היו בגיל 13. הם היו בגיל 15. איך יודעים זאת ? החשבון פשוט. אברהם היה בן 100 שהוליד את יצחק. יצחק היה בן 60 שהוליד אותם. זאת אומרת שאברהם אבינו היה בן 160 כשיצחק הוליד אותם. אברהם נפטר בגיל 175. אז הם היו בגיל 15. המדרש אומר שיעקב ועשיו מגיל 0 היו מדברים. ולמדו תורה 15 שנה אצל אברהם אבינו. שלושת האבות למדו יחד תורה במשך 15 שנה. זכותם תגן עלינו. מתרץ הגאון חיד"א, שבגיל 13, עשיו בגיל בר מצוה, היה כבר רשע אבל בסתר. מתי זה התגלה החוצה ? בגיל 15. כשאברהם אבינו נפטר הוא בעט בכל.

> **וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד, אִישׁ שָׂדֶה; וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, יֹשֵׁב אֹהָלִים.**
>
> בראשית כה, כז

אצל עשיו פעמיים "איש". אצל יעקב פעם אחת "איש". יעקב הוא אותו אדם כל הזמן. איש אמת. כפי שהוא בבית הוא בבית המדרש. צדיק. עשיו דו פרצופי. אומר חידושים בבית המדרש ובמועדונים משתתף פעיל.

> **וַיְהִי עֵשָׂו אִישׁ יֹדֵעַ צַיִד, אִישׁ שָׂדֶה; וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, יֹשֵׁב אֹהָלִים.** כח
>
> **וַיֶּאֱהַב יִצְחָק אֶת-עֵשָׂו, כִּי-צַיִד בְּפִיו; וְרִבְקָה, אֹהֶבֶת אֶת-יַעֲקֹב.**
>
> בראשית כה, כז–כח

◆ **למה "ויאהב יצחק את עשיו כי ציד בפיו" ?**

הקב"ה הסתיר מיצחק שעשיו רשע, אם כי הוא ראה שהמעשים שלו לא טובים. יצחק חשב, שמסכן עשיו שנפל בנשים כאלה רשעיות וחשש שהן לא תקלקלנה אותו. "ותהיינה למורת רוח ליצחק ולרבקה."

אומר רבי יונתן שאולזון, שיצחק לא היה צריך לתת תשומת לב ליעקב כי הוא מעצמו כל הזמן למד תורה. אבל על עשיו הוא היה מפחד כי הוא היה הולך לעסקים והולך לשדות, הולך בין הגויים אז הוא היה נותן לו תשומת לב מיוחדת כדי שלא יתקלקל. הוא לא ידע שהוא צבוע. עשיו היה שואל את אביו כיצד מעשרים את התבן ? כיצד מעשרין את המלח ?

יצחק אבינו עצמו אוהב את השיטות של "ציד בפיו". מה פירוש ? הגמרא אומרת שלעתיד לבוא, יבוא המשיח, בעזרת השם עוד הלילה, יבואו איתו שבעה רועים ושמונה נסיכי אדם. שואלת הגמרא, מי אלה שבעה רועים ? משיבה הגמרא, אדם, שת, מתושלח, אברהם, יעקב, משה והמשיח. ואילו שמונת נסיכי אדם, שאול, דוד, עמוס, צפניה, ישעיה הנביא ועוד. המהרש"א כותב, אילו יהיו השרים בממשלת

המשיח. משה רבינו חבר ממשלה, עמוס חבר ממשלה. תאר לעצמך. משהו מדהים. ויצחק אבינו לאן הלך ? להציל את בניו מגהנם. הולך לקב"ה ואומר לו, תוותר על העוונות שישראל עשו. אומר לו הקב"ה, לא. אומר לו, כמה שנותיו של אדם ? 70 שנה. תוריד 20 שאתה לא מעניש עליהם יש לך 50. תוריד חצי לילות. נשאר 25. תוריד שעות של תפילה של אכילה של שירותים ומקלחת שהוא לא עושה עוונות, נשאר 12.5 שנים. על 12.5 שנים אתה עושה בעיות ? ואומר שהם חטאו. אתה יודע מה ? אני לוקח 6 ורבע ואתה תיקח 6 ורבע. נסגור ענין. ואם אתה לא מוותר הקב"ה, אני מוכן לקחת את כל ה 12.5 עלי. אני הקרבתי את עצמי על המזבח ויצאו אילו ואילו. בזכות זה תוותר להם. יצחק אבינו יודע לטעון טענות, זה הפירוש של "ציד בפיו".

> וַיִּזְרַע יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא, וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה שְׁעָרִים;
>
> בראשית כו, יב

שאלו המפרשים, יצחק אבינו לא מצא עבודה אחרת ? הרי היתה לו ברכה. כולם היו באים להתברך. תאר לעצמך היה פותח בנק וכל החשבונות היו עולים מהברכה

שהיתה עליו. למה לא הלך לפתוח חברת רכבות ? או עסקים ? למה עבודה באדמה ? זו מלאכה קשה ! מפרכת.

יצחק אבינו פחד. בכל עבודה יש צרה. אני אפתח חנות מישהו אחר יפתח מולך. מתחילה תחרות וכו'. אני אפתח בנק יש בעיה של ריבית. והם חונקים. החנקן של המדינה. מזה הם מתעשרים, מהפרוטות שהם לוקחים על כל פעולה. תוצרת לבן הארמי. אם אפתח חברת טלפונים אז יהיו חילולי שבת. אני אפתח מסרונים ? השם ישמור יש שם פריצות. עריות. אייפונים. הכי טוב לעבוד באדמה.

> עֵקֶב, אֲשֶׁר-שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֹלִי; וַיִּשְׁמֹר, מִשְׁמַרְתִּי, מִצְוֹתַי, חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי
>
> בראשית כו, ה

אמרה הגמרא ביומא, "עקב", משמעותו שקיים אברהם אבינו אפילו "עירובי תבשילין". כל המצוות שבתורה הוא קיים אותם. הגאון מוילנא, שואל מה זה חֻקּוֹתַי וְתוֹרֹתָי ? עירובי תבשילין זה מדרבנן. משיב הגאון. שבמקור היה רשום בגמרא ע"ת. המדפיסים חשבו שזה עירובי תבשילין וזה לא נכון. זה עירובי תחומין. "אל יצא איש ממקומו ביום השביעי". מה עושים בעקב ? צועדים. לכן, זה עירובי תחומים ולא עירובי תבשילין.

> וידו אוחזת בעקב עשיו
>
> בראשית כה, כו

◆ **מה זה אוחזת ?**

בסוף אנחנו ננצח. עכשיו כל רגע ידו של יעקב אבינו אוחזת בעקב עשיו. התורה תנצח.

אצל עשיו כתוב, ויקראו שמו עשיו. אצל יעקב כתוב, "ויקרא שמו יעקב" למה ?

עשיו היה שקרן. ולשקר יש כל מיני אמירות. יעקב הוא אמת. אמת יש רק אחת. לכן אצל עשיו ברבים ואצל יעקב ביחיד.

> **ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד**
>
> בראשית כו, יג

מה פירוש ? למה היה צריך להכפיל ?

אומר רבינו בחיי, עליו השלום, בנוהג העולם שאדם נהיה גדול הוא משתנה. מסוכן מאד. אדם קטן יכול להיות ענו ונאמן. הכל בסדר. אבל השררה מעבירה את האדם על דעתו ועל דעת קונו. בפרט העושר. לי הכסף ולי הזהב. כוחי ועוצם ידי. אבל יצחק אבינו לא היה ככה. גם היה עשיר וככל שהוסיף מדרגה בגשמיות עלה עוד כמה מדרגות ברוחניות. עד כי גדל מאד ברוחניות.

" אִם-תַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ רָעָה, כַּאֲשֶׁר לֹא נְגָעֲנוּךָ, וְכַאֲשֶׁר עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק-טוֹב,
וַנְּשַׁלֵּחֲךָ בְּשָׁלוֹם; אַתָּה עַתָּה, בְּרוּךְ השם"

בראשית כו, כט

◆ מה פירוש "כאשר לא נגענוך" ?

זה המעשה עם האריה. יום אחד האריה אכל ארנבת והעצם שלה נתקעה לו בגרון. היה צועק וצועק עד שבא איזה עוף אחד עם מקור ארוך והכניס את המקור ללוע הארי ושלף לו את העצם. אמר העוף לאריה, עכשיו תתן לי שכר. אמר לו האריה, אתה יודע מה השכר שלך ? שלא טרפתי אותך. תגיד תודה. הראש שלך היה בתוך לוע הארי. ככה הפלישתים הארורים האלה אמרו ליצחק, יכולנו להרוג אותך יכולנו לפגוע בך ולא עשינו זאת. אז תגיד תודה רבה.

◆ למה תקנו "ברכת הטוב והמיטיב" ?

"טוב" שניתנו לקבורה ו"המיטיב" שלא הסריח. זה לא מובן מאליו שרשע נותן לך רשות לקבור את המת. אלי כהן עד עכשיו נמצא בסוריה ולא נותנים אותו. יהונתן פולרד נמק בכלא 7 קומות מתחת לאדמה. אלה הגויים רשעים ארורים.

וירח את ריח בגדיו ויברכהו

בראשית כז, כז

אומר הזוהר הקדוש, נכנס יעקב אבינו נכנס איתו גן עדן. למה ? הזוהר אומר בגלל הבגדים. הרי לעשיו היו כמה נשים. שקרניות ורמאיות. הוא סמך רק על אמא שלו לכן שם את הבגדים שלו אצלה. היא נתנה את הבגדים ליעקב. הבגדים האילו הם הבגדים של האדם הראשון. אותם בגדים היו אצל נמרוד. מי שלובש את הבגדים האלה שום מזיק לא יכול לו. אף אחד לא יכול להרוג אותו. עשיו חמד את הבגדים האלה. יום אחד נמרוד פשט את הבגדים האלה לרגע ואז מייד עשיו ירה בו חץ, הרג אותו ולקח את הבגדים. הוא היה לובש את הבגדים האלה כשהיה הולך למקומות מסוכנים. לפני שהם היו אצל נמרוד היה להם ריח טוב של גן עדן. ברגע שעשיו גנב אותם לא היה להם ריח. בא יעקב אבינו ורבקה הלבישה אותו, חזר הריח שהיה בזמן אדם הראשון. יצאה בת קול ואמרה, "אתה נאה להם והם נאים לך". כי יעקב אבינו היה נשמת האדם הראשון ממש. יצחק אבינו מריח את ריח גן עדן. "ריח בני כריח השדה". איזה שדה ? איזה ריח זה ? ריח מערת המכפלה. הריח של מערת המכפלה נכנס איתו. במערת המכפלה שער גן עדן. שמח יצחק וברך אותו.

נכנס עשיו, נכנס איתו גהנם.

> **ויחרד יצחק חרדה גדולה מאד.**
>
> בראשית כז, לג

כל היום עשיו היה עסוק בלצוד ציד. לצוד צבי. צד צבי קושר את קרניו והולך להביא עוד צבי. עד שהיה הולך להביא את הצבי השני היה בא מלאך ומתיר את הקשרים של הצבי הראשון. וחוזר חלילה. כל היום כך. בערב לקח את הכלב שלו, שחט אותו בישל אותו והביא לאביו. לכן, נכנס איתו גהנם. יצחק אבינו לא מבין מה הולך פה. הרגע היה פה גן עדן פתאום נכנס גהנם.

> **כִּשְׁמֹעַ עֵשָׂו, אֶת-דִּבְרֵי אָבִיו, וַיִּצְעַק צְעָקָה גְּדֹלָה וּמָרָה עַד-מְאֹד; וַיֹּאמֶר לְאָבִיו, בָּרְכֵנִי גַם-אָנִי אָבִי.** לה
>
> **וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב, וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם–אֶת-בְּכֹרָתִי לָקָח, וְהִנֵּה עַתָּה לָקַח בִּרְכָתִי; וַיֹּאמֶר, הֲלֹא-אָצַלְתָּ לִּי בְּרָכָה.**
>
> בראשית כז, לד–לו

מה פתאום עשיו מכניס עכשיו את ענין הבכורה ? אתה מדבר כעת על הברכות, אז מה אתה מערבב מין בשאינו מינו ? אמנם זה אותם אותיות בכורה וברכה, אבל מה הענין ?

עשיו הגיש בג"צ. הוא טוען טענה נגד יעקב אבינו. הרי יעקב קנה ממני את הבכורה אז יעקב נעשה בכור. בתחילת הפרשה, עשיו נעשה דקדקן גדול בפסוקים. הוא מתחיל להטיף מוסר. הוא אומר, כתוב "שני גיים בבטנך ...ורב יעבוד צעיר", כלומר הבכור יעבוד את הלא בכור. אז עכשיו יעקב קנה את הבכורה אז הוא צריך לעבוד אותי.

הרמ"ק אומר שהאדם צריך להיזהר מאד כשהוא מתפלל להשם יתברך בעת מצוקה. לפעמים הוא מדבר דברים שלא צריך לאמר אותם. מי שמדבר להשם יתברך כאילו שחייבים לו, הוא כמו עשיו. אל השם צריך לדבר תמיד בתחנונים. אפילו שהכאיב לך הקב"ה זה בחסד וברחמים.

עשיו מדבר בפקודות, זה חוצפה. יעקב אבינו מדבר בלשון "נא". אדם צריך להרגיש שווה עם שווים ולא מעל השני.

עשיו אומר: וַיֹּאמֶר קְרַב־נָא וְאֹכְלָה מִצֵּיד בְּנוֹ–בַּעֲבוּר, תְּבָרֲכַנִּי נַפְשֶׁךָ. יעקב אומר, וַיֹּאמֶר, כִּי הִקְרָה ה' אֱלֹקֶיךָ לְפָנָי.

עשיו לוקח את הקרדיט לעצמו יעקב נותן את כל הקרדיט לקב"ה.

> **הקול קול יעקב והידיים ידי עשיו**
>
> בראשית כז, כב

מתפללים בבכיה ובהתלהבות ותוך כדי התפילה הוא מסמס או עושה עסקים. תזהר באת לבית הכנסת, תעשה מה שצריך.

> **וירח את ריח בגדיו**
>
> בראשית כז, כז

דרשה הגמרא אל תקרא בגדיו אלא בוגדיו. אפילו הבוגדים של ישראל סופם להיות טובים.

✦ ✦ ✦

השם יתברך יגזור עליכם גזירות טובות. חיים טובים ומאושרים.

▶ לצפייה במקור השיעור ביוטיוב

לעילוי נשמת אהובינו

אפרים שמעון אריאל

בן עוזיהו מרדכי וסיגל

שיחיו חיים ארוכים וטובים

רשימות

הסודות להצלחה שלך

לתת, לאהוב, לצמוח

www.yoursuccesstoolbox.com

סרקו לאתר

לכל החוברות באתר